

Lapsiperhepalvelujen vaikuttava uudistaminen

Tiina Ristikari, tutkimusprofessori

[linkedin.com/in/tiinaristikari](https://www.linkedin.com/in/tiinaristikari)

@t_istikari

**VÄLITÄ
ja
VAIKUTA**

Miksi ja Miten meidän tulisi uudistaa palvelujamme?

Elämäntilannetietoisuus ja resilienssi

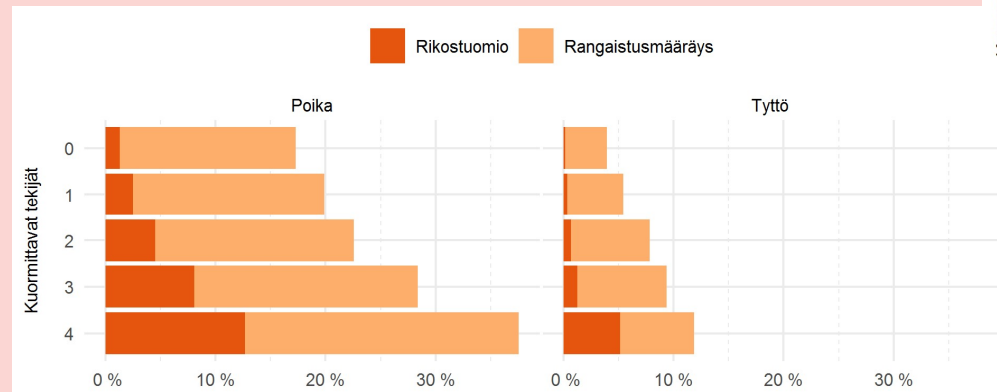
Yhteisövaikuttavuuteen perustuva palveluiden kehittäminen

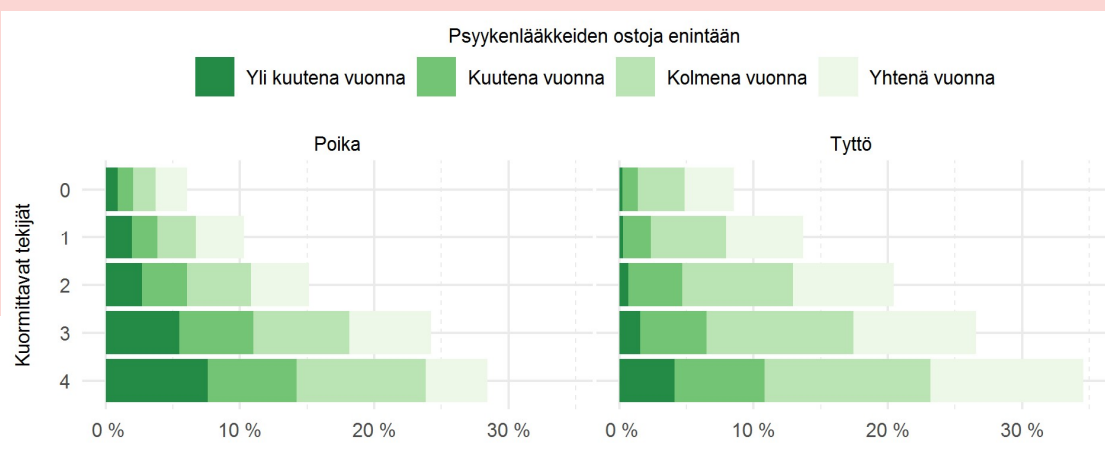
VÄLITÄ
ja
VAIKUTA

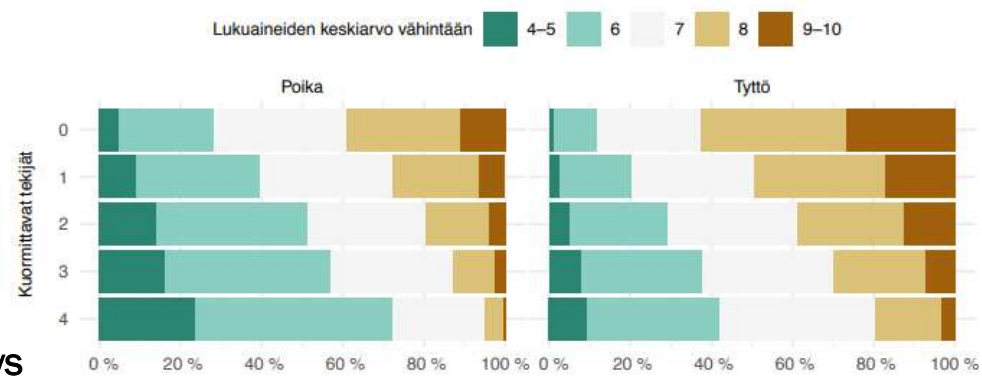
Miksi?

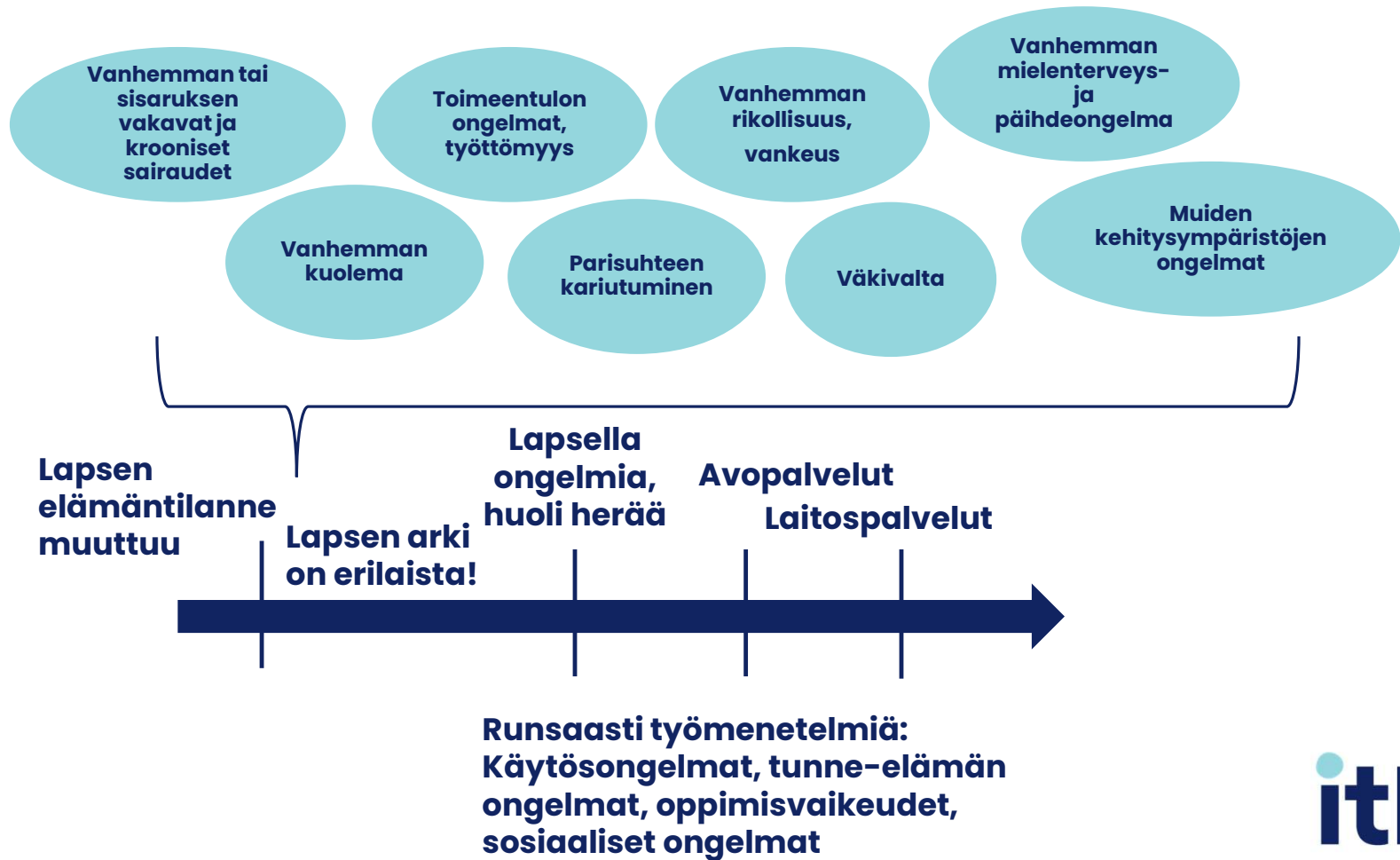
Rikostuomiot ja rangaistusmääräykset perheitä kuormittavien tekijöiden mukaan (-97)

Psykyklääkkeiden ostot perheitä kuormittavien tekijöiden mukaan (-97) vuosina 2004–2015

Koulumenestys perheitä kuormittavien tekijöiden mukaan (-97)

Miten?

YHTEISÖ
VAIKUTTAVUUS

Pärjäävyys, resilience

- Hyvä kehitys vaikka on olemassa kehitystä vaarantava tekijä / olosuhde
- **Pärjäävyys syntyy arjessa yksilön ja ympäristön vuorovaikutuksesta (Luthar 2007, Rutter 2010)**
= Resurssi (resource), suuntautuminen (navigation), merkitysneuvottelu (negotiation) = resilienssi (Ungar M 2012)
- **Ei ole yksilön ominaisuus!**

itla

Collective impact - yhteisövaikuttavuus

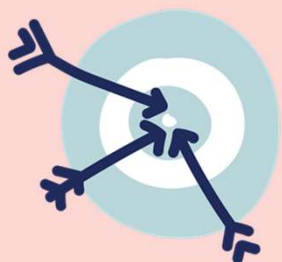
- tutkitusti vaikuttava tapa ratkaista yhdessä monimutkaisia, kompleksisia ongelmia, jotka vaativat järjestelmätason muutoksia
- väestötason muutostavoitteet (e.g. lastensuojelun ja eritystason palvelujen tarve)
- Monimutkaisiin ongelmiin liittyy useita eri toimijoita
- Yhteisövaikuttavuus syntyy näiden eri toimijoiden yhteiseen tavoitteeseen sitoutuneesta työstä
- Talkoot 2.0

*Yhteisön jäsenten ja organisaatioiden muodostama verkosto, joka edistää yhdenvertaisuutta **oppimalla yhdessä**, kohdistamalla ja **yhdistämällä toimintansa** väestö- ja järjestelmätason muutoksen saavuttamiseksi.*

Kania ym. 2022

Yhteisövaikuttavuus– pääkomponentit

1. YHTEINEN TAVOITE

Tulemme yhteen ja määrittelemme tavoitteen/ongelman ja luomme yhteisen vision sen ratkaisemiseksi.

2. TOISIAAN VAHVISTAVAT TOIMET

Oma toimintamme mahdollistaa muiden liittymisen työhön sekä onnistumisen siinä. Koordinaattiorakenne.

3. JAETUT YHTEISET MITTARIT

Seuraamme edistymistä yhteisillä mittareilla, mikä mahdollistaa jatkuvan oppimisen.

4. JATKUVA VUOROPUHELU

Rakennamme luottamusta ja suhteita kaikkien osallistujien kesken. Molemmin suuntaista palautetta ja sitä seuraavia tekoja.

5. KEHITTÄMISEN TAUSTATUKI "Backbone"

Muodostamme tiimin, joka on omistautunut tukeman CI aloitteen työtä sen kaikissa vaiheissa pitkäjänteisesti

(Kania & Kramer; 2011, Stachowiak et al 2018)

1. Käytännön työn rakenne:

- Yhdessä sovitut toimintatavat, joissa jokainen tekee oman työn siten, että preventio, integraatio ja jatkuvuus mahdollistuu
- **Preventio/promootio:** Kaikki toimijat ottaa huomioon lapsen nykyisen koko elämäntilanteen ja kasvua ja kehitystä tukevan arjen

Esim: Vaka: kuullaan, että vanhempi on sairastunut—tarkoittaa, että lapsen ympärillä olevat aikuiset tulevat yhteen ja miettivät mikä kannattelee, tai koulussa: vanhemmat eronneet, miten kodin ja koulun yhteistyö kannattelee lasta, tai aikuisten palvelut: otetaan puheeksi lapsen kehitykselliset tarpeet ja vanhemmuuden kysymykset.

Sovitut toimintatavat!

- **Jatkuvuus ja integraatio:** Jos toimijan omassa toimintavalikossa ei ole niitä resursseja joita lapsi/perhe tarvitsee:
  - ✓ Koordinaation (yhdenpuhelun periaate) kautta kutsutaan lisätoimijoita mukaan
  - ✓ **Yhdessä määritellyt, tutkimukseen perustuvat herätteet integraatiolle!**

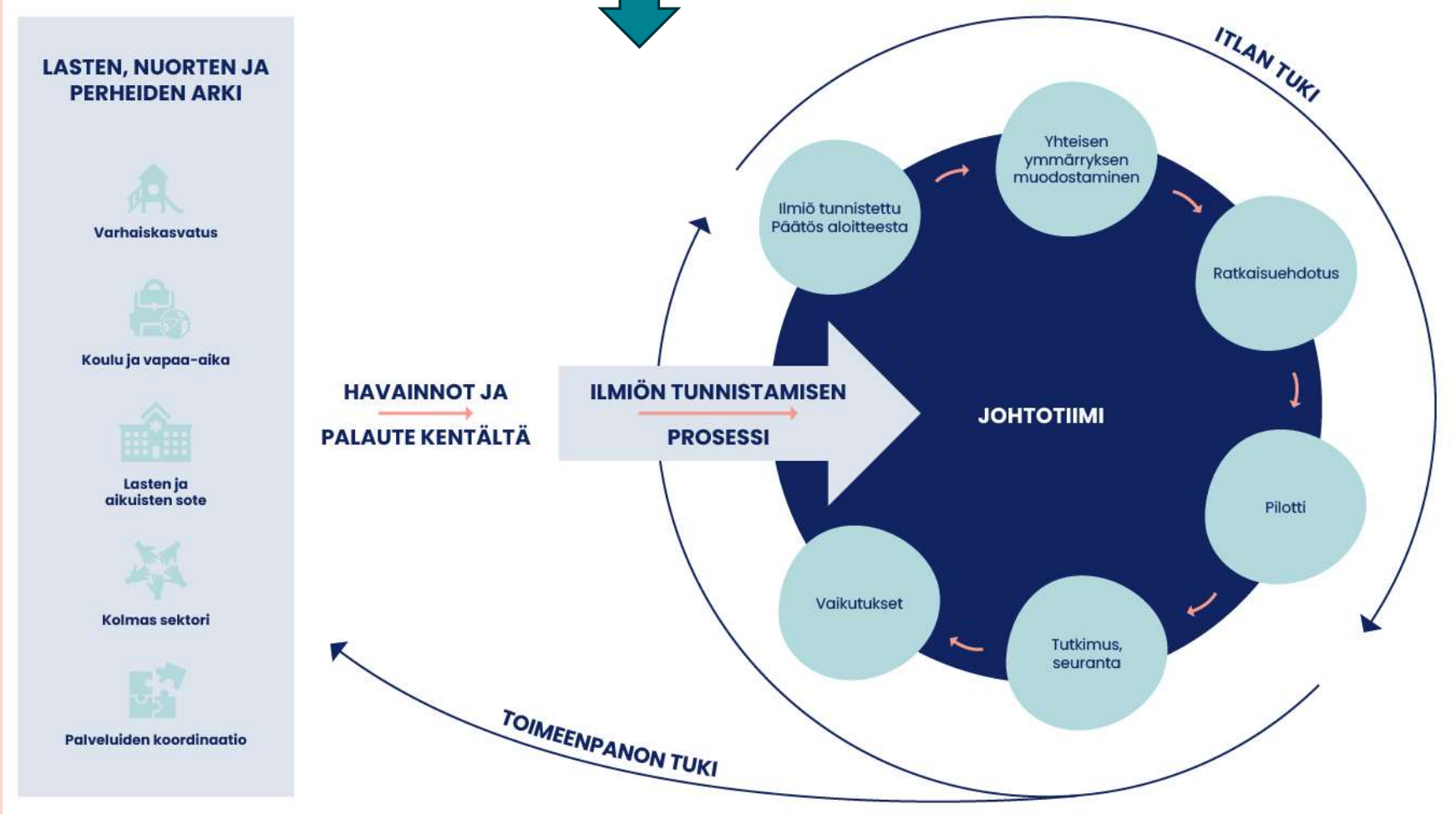
Käytännön työn rakenteissa keskeistä:

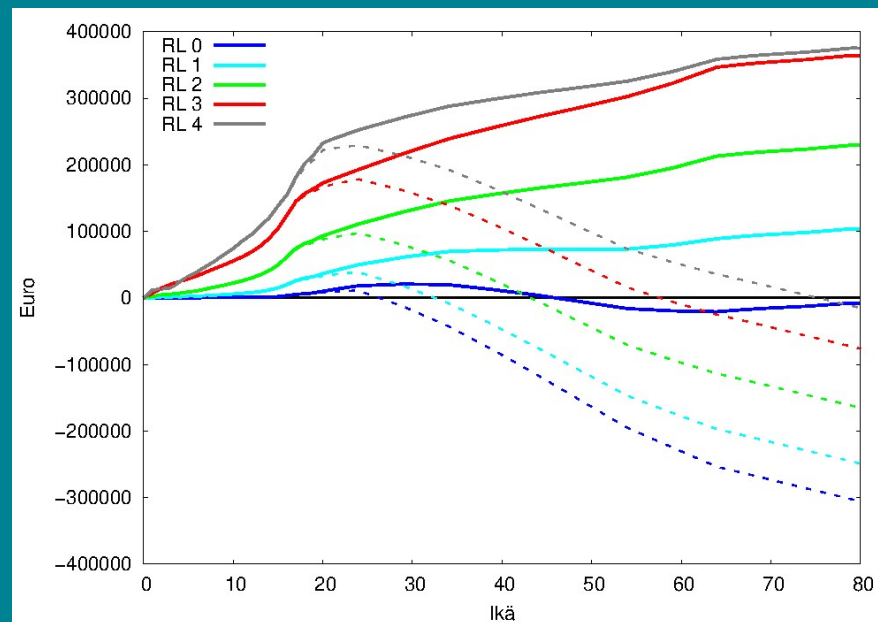
Monialainen yhteistyö alkaa varhain, toteutuu systemaattisesti, tehostuu tarpeen mukaan ja varmistaa jatkuvuuden prosessin joka vaiheessa.

Esimerkiksi perhekeskusrakenteessa!

Kustannukset riskiluokittain ja koulutusasteittain

Erotus 680 000 euroa

Erotus 295 000 euroa

Syrjäytymisen kumulatiiviset keskimääräiset kustannukset riskiluokittain ja koulutusasteittain henkilöä kohden. Katkoviivat = henkilöllä on peruskoulun jälkeinen tutkinto.

Syrjäytymisen hinta - tutkimuksen keskeiset johtopäätökset / Ristikari Tiina

Rahoitusmallit yhteisövaikuttavuusperustaiselle kehittämiselle

- Tutkimus- ja kehittämisrahoitusta haetaan ja myönnetään kansallisesti ilmiölähtöisinä kokonaisuuksina aloitteisiin, jolloin resursseja ja rahoitusta voidaan kohdentaa suoraan (YTA/HVA/kunta) paikallisiin tarpeisiin.
- Paikalliset ilmiöt ja niiden ympärille kootut toimijakoalitiot ovat rahoitusten hakijoita, ja tutkimus on oleellisesti mukana tavoiteltavissa ratkaisuisissa.
- Translatiivinen tutkimus on vallitseva tapa tehdä tutkimusta, joka hyödyttää suoraan alueita.

Kiitos ja lisätietoa:

<https://itla.fi/toiminta/yhteisovaikuttavuus/>

Tiina Ristikari
Tutkimusprofessori
tiina.ristikari@itla.fi

Mika Niemelä
Työelämäprofessori
mika.niemela@oulu.fi

Oona Palosaari
Erityisasiantuntija
oona.palosaari@itla.fi

Mari Hirvonen
Erityisasiantuntija
Mari.hirvonen@itla.fi

itla Itsenäisyyden
juhlavuoden
lastensäätiö

